

KVVY

Ajankohtaisin
tieto FB-sivuillamme! Katso
myös kunnostustoimien
esittelyvideoita KVVY:n
Youtube-kanavalta!

KOKEMÄENJEON VESISTÖALUEEN VIRTAVESIEN JA TAIMENKANTOJEN HOITOTIMENPITEET VUONNA 2016

TAUSTAA

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) on tehnyt vuosikymmenten ajan tiivistä yhteistyötä osakaskuntien ja kalastusalueiden kanssa virtavesien ja taimenkantojen tilan parantamiseksi. Virtavesi-inventointeja, sähkökoekalastuksia, taimenen mätirasia-istutuksia ja alkuperäisten taimenkantojen kartoitustyötä on tehty vuosittain kalastusalueiden, osakaskuntien ja ELY-keskusten varoilla. Viime vuosina kunnat ja kaupungit ovat alkaneet tukea tätä toimintaa, mikä on mahdollistanut toiminnan laajentamisen. Myös yritykset ovat vähitellen alkaneet tukemaan toimintaa. KVVY:n tavoitteena on koota yhteen eri toimijat taimenvesien tilan parantamiseksi.

KVVY on tiedottamisella pyrkinyt jakamaan avoimesti tietoa toimenpiteistä, joita on tehty virtavesien ja taimenkantojen tilan parantamiseksi. Vuonna 2016 tehdyistä toimenpiteistä kirjoitettiin mm. 12 lehtiartikkelia. Vuonna 2015 perustettiin KVVY:n Youtube-kanava, jonne on ladattu virtavesien ja taimenkantojen hoitotoimista kertovia videoita.

Tiedottamisella on pyritty kannustamaan vesialueiden omistajia omaehtoiseen vesistöjen kunnostustyöhön sekä aktivoimaan kalastusseuroja ja –järjestöjä ottamaan osaa virtavesien talkookunnostuksiin. Innostus on ollut suurta ja talkookunnostustapahtumiin on osallistunut vapaa-ajankalastajia kalastusseuroista ja luonnonsuojelujärjestöistä.

VUONNA 2016 TOTEUTETUT TOIMENPITEET

ESISELVITYKSET (VIRTAVESI-INVENTOINNIT JA SÄHKÖKALASTUKSET)

KVVY toteutti vuonna 2016 kolmen virtavesistön tilan kartoitusta, joiden aikana inventoitiin yhteensä 19 kilometriä joki- ja purovesistöä. Kolmen viimeisen vuoden aikana vesistöjä on inventoitu yhteensä 116 kilometriä. Vuonna 2016 virtavesi-inventointeihin ja taimenkantojen tilan seurantoja varten sähkökalastettiin yhteensä 69 koealaa. Sähkökalastuksilla todennettiin kolme uutta vesistöä, joissa taimen esiintyy luontaisesti.

Virtavesi-inventointien päätavoitteena on arvioida vesistöjen nykytila ja määrittää niiden kunnostusmahdollisuudet. Sähkökoekalastuksilla selvitettiin puolestaan vesistöjen kalakantojen rakennetta sekä alkuperäisten taimenkantojen esiintymistä. Sähkökoekalastusten avulla selvitetään myös virtavesikunnostusten vaikutuksia ja arvioidaan taimenen mätirasiaistutusten tuloksellisuutta. Virtavesien inventoinnit ja sähkökalastukset luovat pohjan määrätietoiselle kunnostustoiminnalle. Virtavesi-inventoiduille kohteille pyritään jatkossa tekemään kunnostussuunnitelmat ja toteuttamaan itse kunnostustoimia.

ALKUPERÄISTEN TAIMENKANTOJEN KARTOITUS JA TAIMENTEN T-ANKKURIMERNINNÄT

KVVY aloitti Kokemäenjoen vesistöalueen alkuperäisten taimenkantojen kartoittamisen vuonna 2011. Vuonna 2016 sähkökoekalastusten yhteydessä taimenista kerättiin yhteensä 41 kpl DNA-näytettä, kahdeksasta eri vesistöä. Näytteitä on kerätty yhteensä tällä hetkellä yhteensä 441 kpl.

Vuonna 2015 taimenkantojen uudeksi tutkimusmenetelmäksi otettiin käyttöön taimenten T-ankkurimerkinnot. Menetelmällä pyritään selvittämään luontaisesti tai mätirasiamenetelmällä syntyneiden taimenien vaelluksia ja kasvua. Vuosina 2015 ja 2016 sähkökoekalastuksilla saatuja taimenia on T-ankkurimerkitty Längelmäveden, Kyrösjärven, Virtain ja Kuoreveden-Ruoveden alueen virtavesissä yhteensä 41 kpl. Merkintämääriä pyritään kasvattamaan tulevana vuosina erillisen merkintätutkimuksen avulla.

KVVY

TAIMENKANTOJEN KOTIUTUSISTUTUKSET MÄTIRASIAMENETELMÄLLÄ JA TULOSTEN SEURANTA

Taimenkantoja on mahdollista palauttaa mätirasiamenetelmällä niihin vesistöihin, josta kanta on hävinnyt. Ennen istutustoiminnan aloittamista tulisi sähkökoekalastuksilla selvittää esiintyykö vesistössä luontaisesti taimenta. Lähtökohtaisesti istutuksista pidättäydytään, jos vesistössä esiintyy taimenta. Näissä tapauksissa taimenkannan tilaa pyritään ensisijaisesti parantamaan kunnostustoimilla, jotka parantavat taimenen luontaista lisääntymistä ja poikasten elinmahdollisuuksia. Jos kuitenkin vesistössä ei esiinny sähkökalastusten perusteella taimenta, voidaan sitä ryhtyä kotiuttamaan vesistöön mätirasiaistutusmenetelmällä. Istutuksia tulisi toteuttaa vesistöön vuosittain 4–5 vuoden ajan.

KVVY toteutti kalastusalueiden kanssa vuonna 2016 mäti-istutuksia kahteen vesistöön, joissa käytettiin yhteensä 3,5 litraa taimenen mätiä. Istutusten tuloksellisuutta selvitettiin istutusvesistöissä sähkökalastusten avulla. Vuonna 2016 istutusvesistöistä saatiin runsaasti vuoden 2016 mäti-istutuksista peräisin olevia 0+ ikäisiä taimenen poikasia sekä edellisen vuoden istutuksista peräisin olevia poikasia. Mäti-istutusten tuloksellisuudessa voidaan kuitenkin havaita varsin suuria vaihteluja suurten reittikoskien ja pienten purovesien välillä.

KUNNOSTUSTOIMINTA

Pirkanmaan ensimmäinen talkookunnostustapahtuma toteutettiin KVVY:n organisoimana vuonna 2013 Sastamalan Rautajoella. Vuosien aikana kunnostusten määrä on kasvanut ja vuonna 2016 kunnostuksia tehtiin ennätysmäärä (5 kpl) (liitekartta). Edellisen vuosien tavoin kaikki vuoden 2016 kunnostukset suunniteltiin ja toteutettiin KVVY:n organisoimana yhteistyössä kalastusalueiden, osakaskuntien ja yhteistyökumppanien kanssa.

Vuonna 2016 talkootapahtumiin osallistui yhteensä 57 vapaaehtoista henkilöä, joiden vastikkeetta tehdyn työn määrä oli 340 tuntia (2015 44 henkilöä, 270 talkootyötuntia). Talkootapahtumien aikana kohdevesistöihin siirrettiin yhteensä 7 nuppikuormaa kutusoraa (98 t) ja uomia kivettiin maltillisesti kalojen ja rapujen suojapaikkojen lisäämiseksi. Edellisen vuoden tavoin Rudus Oy tuki kunnostustoimintaa kutusoran toimituksilla. Tulevina vuosina talkootapahtumia pyritään toteuttamaan 4–6 tapahtumaa vuodessa.

KVVY on laatinut kunnostustapahtumiin suunnitelmat, hankkinut tarvittavat luvat maa- ja vesialueiden omistajilta sekä viranomaisilta ja ohjannut kunnostusten käytännön toteutuksen. Kaikille kunnostustapahtumille haettiin ELY-keskuksen viranomaisilta luvat ja kunnostustoimista informoitiin myös ELY-keskuksen kalatalousviranomaista. Kalastusalueiden ja osakaskuntien toimihenkilöt ovat auttaneet merkittävästi talkookunnostustapahtumien toteuttamista mm. keräämällä kiinteistöjen omistajien kirjallisia suostumuksia ja osallistamalla myös itse talkootapahtumien toteutukseen. Paikalliset ihmiset ovat antaneet myös koneellista apua kunnostuksessa käytettävän kivimateriaalin siirrossa.

VUODEN 2016 TOIMENPITEITÄ OLI TUKEMASSA

KALASTUSALUEET JA OSAKASKUNNAT

Parkanon kalastusalue, Kyrösjärven kalastusalue, Virtain kalastusalue, Näsijärven kalastusalue, Längelmäveden kalastusalue, Suodenniemen kalastusalue, Kuorenniemen osakaskunta, Talviasten osakaskunta, Oriveden-Pehulan osakaskunta, Onnitaipaleen osakaskunta, Ylöjärven vesien osakaskunta ja Sikoisten osakaskunta.

KVVY

KUNNAT JA KAUPUNGIT

Mänttä-Vilppulan kaupunki, Oriveden kaupunki, Kangasalan kunta, Tampereen kaupunki, Pirkkalan kunta, Ylöjärven kaupunki, Ikaalisten kaupunki, Parkanon kaupunki, Sastamalan kaupunki ja Jämsän kaupunki.

YRITYKSET, SEURAT JA YHDISTYKSET

Rudus Oy, Wigren Oy, Näsijärven Lohikalayhdistys ry, Pirkanmaan Perhokalastajat ry ja Virtain Urheilukalastajat ry

TAVOITTEENA PITKÄJÄNTEINEN JA MÄÄRÄTIETOINEN VIRTAVESIEN JA TAIMENKANTOJEN HOITOTYÖ

Taimenen monivaiheisesta sekä vaativasta luontaisesta elinkierrosta johtuen virtavesissä tehtävien toimenpiteiden vaikutukset saattavat konkretisoitua positiivisesti taimenkantojen tilassa vasta pitkän ajan kuluessa. Positiivisten tulosten saamiseksi vesistöissä joudutaan tekemään eri toimenpiteitä usean vuoden ajan. Toimenpiteiden vaikutusten seuranta on olennainen osa tätä työtä, sillä tämän perusteella voidaan arvioida ovatko tehdyt toimepiteet tuottaneet tulosta. Tämän takia taimenvesien tilan parantaminen vaatii pitkäjänteistä, hyvin organisoitua ja suunnitelmallista toimintaa. KVVY:n tavoitteena on tulevana vuosina toteuttaa erilaisia kunnostustoimenpiteitä vesialueiden omistajien (osakaskunnat ja kalastusalueet) ja niiden käyttäjien kanssa. Yhdessä toimimalla voimme parantaa vesistöjen ja niissä elävien kala- ja rapukantojen tilaa.

KVVY KIITTÄÄ KAIKKIA YHTEISTYÖTAHOJA JA TALKOOLAISIA VUONNA 2016 TEHDYSTÄ TYÖSTÄ. TÄSTÄ ON HYVÄ JATKAA!

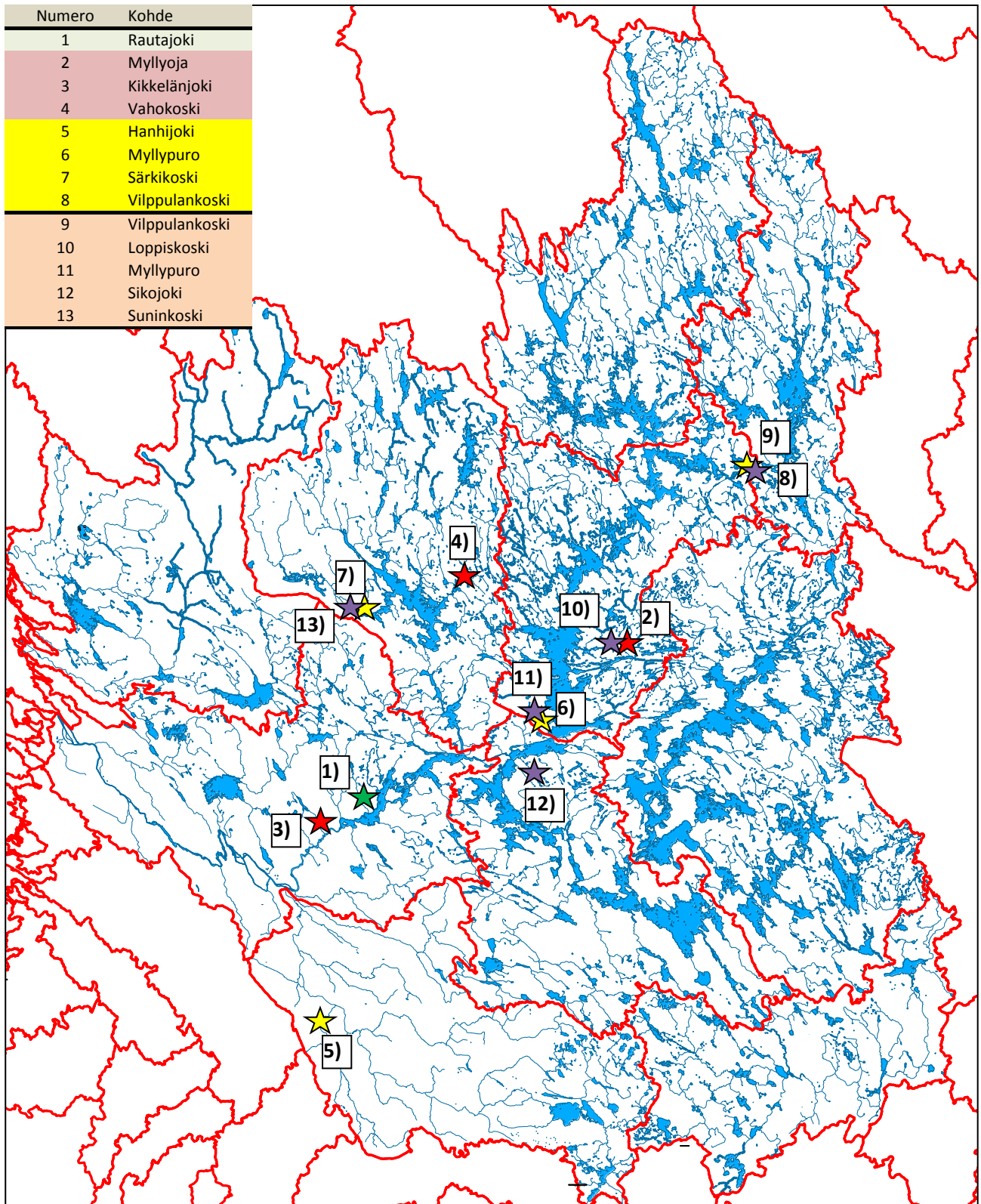
Ystävällisin terveisin:

Limnologi, kalastotutkija Heikki Holsti

puh: 050 351 9022, heikki.holsti@kvvy.fi

KUNNOSTETUT KOHTEET VUOSINA 2013, 2014, 2015 JA 2016

Número	Kohde
1	Rautajoki
2	Myllyoja
3	Kikkelänjoki
4	Vahokoski
5	Hanhijoki
6	Myllypuro
7	Särkikoski
8	Vilppulankoski
9	Vilppulankoski
10	Loppiskoski
11	Myllypuro
12	Sikojoki
13	Suninkoski

2013 = ★ , 2014 = ★ , 2015 = ★ , 2016 = ★

VILPPULANKOSKI (MÄNTTÄ-VILPPULA) KUNNOSTUS 3.9.2016

Edellisenä vuotena aloitettuja kunnostustoimia jatkettiin Vilppulankoskella vuonna 2016. Kunnostuksiin osallistui pieni, mutta sitkeä tehotiimi, joka päivän aikana muodosti alueelle kolme kutusoraikkaa. Kunnostusten aikana tehtiin maantiesillä alapuolelle kosken niskalle laaja lisääntymisalue (kuvat 3 ja 4). Hieman alemmaksi muodostettiin puolestaan vaijerihissiä hyväksi käyttäen kaksi pienempää kutusoraikkaa. Vuosien 2015 ja 2016 aikana Vilppulankoskeen on tehty 5 taimenen kutusoraikkaa. Koskialueella tullaan toteuttamaan sähkökoekalastukset vuonna 2017, jolloin kunnostusten vaikutuksia taimenen luontaisen lisääntymisen voidaan arvioida.

Kuvat 1 ja 2. Vilppulankosken talkookunnostajat ja vuonna 2016 tehtyjen soraikkojen sijainnit.

Kuvat 3 ja 4. Vilppulankosken maantiesillan alapuolen niska-alue ennen ja jälkeen kunnostuksen.

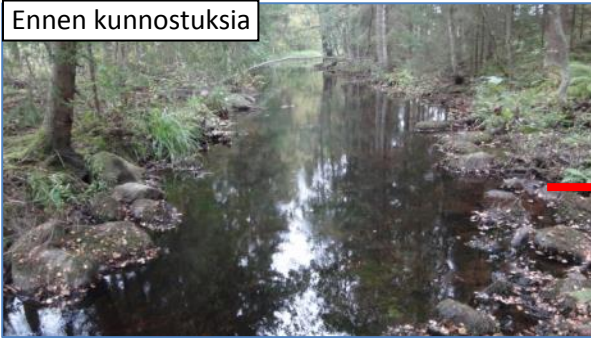

Kuva 5. Vilppulankosken pääuoman kiviriutan viereen tehdyt kaksi kutusoraikkua.

LOPPISKOSKI (TAMPERE) KUNNOSTUS 10.9.2016

Asuntilanjoen reitin ylimmällä koskialueella, Loppiskoskella, järjestettiin talkookunnostustapahtuma 10.9.2016. Kunnostukset tehtiin yhteistyössä Näsijärven kalastusalueen ja alueella olevien osakaskuntien kanssa. Tampereen kaupunki oli tukemassa myös toimintaa. Päivän aikana koskialueelle muodostettiin neljä erillistä kutosoraikkoa. Myös kapeaa ja perattua uomaa kivettiin kalojen suojapaikkojen muodostamiseksi. Soraikkojen muodostaminen onnistui poikkauksellisen hyvin ja on mielenkiintoista tietää tapahtuuko alueella mahdollisesti taimenen lisääntymistä jo syksyllä 2016.

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Loppiskosken niska-alue ennen ja jälkeen kunnostuksen.

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Loppiskosken ylittävän maantiesillan alapuoli ennen ja jälkeen kunnostuksen.

MYLLYPURON (YLÖJÄRVI) KUNNOSTUS 17.9.2016

Ylöjärven Myllypuron kunnostuksia jatkettiin vuonna 2016 vuonna 2015 toteutettujen kunnostusten mukaisesti. Kunnostuskohteeksi valittiin alue, joka sijaitsi Siivikkalan taajaman välittömässä läheisyydessä. Kunnostukset tehtiin yhteistyössä Näsijärven kalastusalueen, Näsijärven Lohikalayhdistyksen, Ylöjärven vesien osakaskunnan ja Ylöjärven kaupungin kanssa. Talkoisiin osallistui vuoden 2015 tavoin erittäin paljon vapaaehtoisia talkoolaisia ja päivän aikana onnistuttiin laittamaan Myllypuroon kaksi ”nuppikuormaa” kutusoraa. Alueelle muodostettiin neljä taimenen kutusoraikkoa ja uomaa kivettiin maltillisesti kalojen suojavaikkojen lisäämiseksi. Lisäksi alueelta poistettiin kaksi kalojen liikkumista rajoittavaa estettä.

Myllypuron talkoisiin osallistui yhteensä 24 vapaaehtoista talkoilijaa.

Myllyrinteentien sillan yläpuolen kosken niska-alue ennen ja jälkeen kunnostuksen

Myllyrinteentien sillan alapuoleinen koskialue ennen ja jälkeen kunnostuksen.

Myllypuro kivettiin maltillisesti kalojen suojavaikkojen muodostamiseksi.

SIKOJOEN (PIRKKALA) KUNNOSTUS 24.9.2016

Sikojoen Lentoasemantien vieressä sijaitsevalla koskiosuudella pidettiin ensimmäiset talkookunnostukset 24.9.2016. Talkookunnostukseksi oli tukemassa Sikoisten osakaskunnan lisäksi Pirkkalan kunta ja ELY-keskus. Lähellä asuva maanomistajan tarjoaman konetyön avulla nuppikuorma kutusoraa kuljetettiin kasoiksi Sikojoen uoman viereen, josta talkooväen oli helppo asettaa sora vesistöön. Kunnostusten aikana muodostettiin kaksi laajaa kutusoraikkoaluetta kosken niska-alueelle ja kaksi pienempää kutusoraikkoaluetta.

Maanomistajan antama konetuke mahdollisti tehokkaan ja onnistuneen kunnostuspäivän.

Sikojoen Jokelan alueella sijaitsevan koskialueen niska ennen ja jälkeen kunnostuksen

Toinen pienemmistä kutusoraikoista, joka tehtiin Sikojoelle.

Sikojoen kunnostuksessa käytettiin myös maltillisesti puuainesta.

JYLLINJOEN SUNINKOSKEN (IKAALINEN) KUNNOSTUS 1.12.2016

Vuonna 2015 aloitettuja Jyllinjoen kunnostuksia jatkettiin vuonna 2016. Kunnostuskohteeksi valittiin Suninkoski, joka on Jyllinjoen toiseksi alin koskialue. Vesistön suuren koon ja alueella aikaisemmin toteutetun voimakkaan perkauksen takia kunnostuksissa käytettiin järeämpää konekalustoa ja kunnostuksia täydennettiin talkootyöllä. Päivän aikana talkoolaiset raivasivat alueen pusikoita, kunnostivat Suninkosken pientä uomaa, kivesivät pääuomaa ja viimeistelivät kutusoraikkoita. Päivän aikana Suninkokseen muodostettiin neljä kutusoraikkaa ja uomaa kivettiin noin 300 metrin matkalta.

Ennen toimiin ryhtymistä käytiin läpi kunnostuspäivän tavoitteet ja työtavat. Konetyö on lähes välttämätön apu jokikokoluokan virtavesien tehokkaassa kunnostamisessa.

Ennen kunnostuksia

Jälkeen kunnostusten

Jyllinjoen Suninkosken pääuoma oli voimakkaasti perattu ennen kunnostuksia. Kunnostusten aikana uomaa kivettiin kalojen suojapaikkojen muodostamiseksi. Uomaan keskiosaan jätettiin avoin reitti melojille.

Jälkeen kunnostusten

Jälkeen kunnostusten

Kunnostusten aikana koskialueelle muodostettiin neljä kutusoraikkaa.